

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**

**ВИТЯГ З РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

14 липня 2023 року

Хмельницький

№ 72/49-р/к
Справа № 72/10-23

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 72/10-23 про порушення Почаївським комбінатом комунальних підприємств законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання з попередніми висновками у справі №72/10-23 від 28.06.2023 № 72-03/85-п Відділу досліджень та розслідувань в Тернопільській області Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 03 лютого 2023 року № 72/12-рп/к розпочато розгляд справи № 72/10-23 за ознаками вчинення Почаївським комбінатом комунальних підприємств порушення, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме: зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у вигляді дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Листами від 19.08.2022 № 72-02/1680 та від 27.02.2023 №72-02/439 Південно-західним міжобласним територіальним відділенням (далі - Відділення) надіслано вимоги про надання інформації Почаївському комбінату комунальних підприємств.
- (3) Листом від 29.06.2023 №72-02/1195 копію подання з попередніми висновками у справі №72/10-23 від 28.06.2023 №72-03/85-п направлено Почаївському комбінату комунальних підприємств.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (3) Відповідачем у справі є Почаївський комбінат комунальних підприємств (далі – Почаївський ККП, Підприємство) (*інформація, доступ до якої обмежено*).

- (4) Згідно з відомостями, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності Почаївського ККП є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (5) Почаївський ККП є юридичною особою, веде самостійний баланс, має печатку з власною назвою, розрахунковий рахунок в банківській установі тощо.
- (6) Підприємство є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (7) У відповідності до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції», Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605 (далі - Методика), Відділенням проведено аналіз ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (8) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (9) У розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Почаївський ККП є суб'єктом господарювання.
- (10) Об'єктом аналізу є Почаївський ККП – суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (11) Об'єктом аналізу є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (12) Відповідно до пункту 4.1. Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (13) Статтею 1 Законом України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» визначено:
 - централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних

- водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;
- централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (14) Функціональним призначенням послуги з централізованого водопостачання є забезпечення споживача водою. Функціональним призначенням послуги з централізованого водовідведення є збирання та оброблення стічних вод.
 - (15) Відповідно до статті 23 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» підприємства питного водопостачання та централізованого водовідведення мають право видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення.
 - (16) Діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії», віднесена до сфери діяльності суб'єктів природних монополій.
 - (17) Відповідно до абзацу восьмої частини першої статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані забезпечувати надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.
 - (18) Частиною першою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» визначено, що технічні умови - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам, зокрема, щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогасіння) та водовідведення.
 - (19) Порядок користування системами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, що затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190, (у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 19 квітня 2021 року № 97), зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (далі – Правила 190).
 - (20) Згідно з пунктом 4 розділу I Правил 190 технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі - технічні умови) - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
 - (21) Пунктом 1 розділу III Правил 190 визначено, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (Додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання.
 - (22) Відповідно до пункту 10 розділу III Правил 190:
 - технічні умови є підставою для розроблення проектно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання;
 - згідно з пунктами 1 та 2 розділу IV Правил 190 не допускається будь-яке самовільне приєднання об'єктів водоспоживання до діючих систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (включаючи приєднання до будинкових вводів, внутрішньобудинкових мереж або до мереж споживачів), зокрема, здійснене за відсутності технічних умов.

- (23) При цьому, кінцевим результатом видачі вказаних технічних умов є отримання послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (24) Таким чином, видача технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є невід'ємною складовою послуги централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (25) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надаються Почаївським ККП на платній основі, а отже є товаром, щодо якого визначається становище даного суб'єкта господарювання на ринку.

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (26) Учасниками ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є:
 - надавачі (виконавці) послуг – суб'єкти господарювання, які надають послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, в тому числі послуги видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
 - замовники послуг – фізичні та юридичні особи, які мають намір приєднати свої об'єкти до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.3. Визначення товарних меж ринку.

- (27) Відповідно до пункту 5.1 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (28) Споживач може отримати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення лише у суб'єкта господарювання, який надає послуги централізованого водопостачання та/або водовідведення в межах розподільчих водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у його господарському віданні.
- (29) Дані послуги за споживчими властивостями, умовами використання, технічними, експлуатаційними властивостями і характеристиками тощо не мають взаємозамінних товарів.
- (30) Таким чином, споживачі цих послуг не можуть обрати інші послуги на заміну.
- (31) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

- (32) Відповідно до пункту 6.1 розділу 6 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (33) Особливістю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є отримання послуг лише у суб'єкта господарювання, який здійснює діяльність у сфері централізованого

водопостачання та централізованого водовідведення на певній території, де розміщені його водопровідні та каналізаційні мережі.

- (34) В межах м. Почаєва Кременецького району Тернопільської області послуги централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надає Почаївське ККП (лист Почаївського ККП від 20.09.2022 №124).
- (35) Отже, враховуючи вищенаведене, територіальними (географічними) межами ринку є територія м. Почаєва Кременецького району Тернопільської області, в межах розподільчих водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у господарському віданні Підприємства.

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (36) Відповідно пункту 7.1 розділу 7 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (37) У межах території м. Почаєва Кременецького району Тернопільської області протягом 2020-2022 років та січня-березня 2023 року склад продавців (надавачів даної послуги) не змінювався, тобто, структура даного ринку є сталою.
- (38) Отже, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено період 2020-2022 років та січня-березня 2023 року.

3.6. Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

- (39) Внаслідок технологічних особливостей виробництва, зважаючи на специфіку послуг та положення нормативно-правових актів, Почаївський ККП має виключне право на надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, зокрема на видачу технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення, які перебувають у його власності чи користуванні.
- (40) Частка даного підприємства на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території м. Почаєва Кременецького району Тернопільської області протягом 2020-2022 років та січня-березня 2023 року в межах розподільчих водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у господарському віданні підприємства, становила 100 відсотків.

3.7. Визначення потенційних конкурентів

- (41) Відповідно до пункту 9.1 Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (42) Внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) водопровідно-каналізаційних мереж, конкуренція на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення - відсутня, тому потенційні конкуренти у підприємства відсутні.

3.8. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (43) Відповідно до пункту 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (44) Бар'єрами вступу потенційних конкурентів на ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є:
- адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю одержання дозвільних документів (отримання ліцензії, дозволу на користування надрами, технічну документацію на розміщення або утримання водопровідних та каналізаційних мереж, тощо);
 - економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних коштів для вступу нових суб'єктів господарювання (придбання необхідного обладнання, транспорту, утримання персоналу відповідної кваліфікації, тощо);
 - наявність матеріально-технічної та виробничої бази, кадрів, технологій, тощо.
- (45) Перелічені обставини перешкоджають іншим суб'єктам господарювання почати конкурувати на зазначеному ринку.

3.9. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (46) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України “Про захист економічної конкуренції” суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента; не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (47) Отже, Почаївське ККП протягом 2020-2022 років та січня-березня 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території м. Почаєва Кременецького району Тернопільської області в межах розподільчих водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у господарському віданні підприємства, з часткою 100 відсотків, оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1. Обставини справи

- (48) Відносини, що виникають між виробниками та споживачами при приєднанні до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, в тому числі при видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення регулюються, зокрема, Законами України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» та «Про регулювання містобудівної діяльності», Правилами 190.
- (49) Технічні умови, згідно із пунктом 9 розділу III Правил 190, повинні включати, зокрема, відомості щодо місця встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення.

- (50) У пункті 8 розділу «Умови водопостачання» технічних умов зазначається: *«на водопровідному вводі комерційний облік обладнати __»*, при цьому вказується місце установки, тип лічильника, діаметр.
- (51) Слід зазначити, що пунктом 5.6 Правил 190 в редакції від 26.11.2012, які діяли до 13.07.2021, було визначено, що до початку розробки технічної документації вузла обліку споживач повинен отримати від виробника, зокрема, рекомендації щодо типу засобів обліку. Вибір засобів обліку здійснює споживач, виходячи з отриманих вихідних даних, одержаних від виробника.
- (52) Пунктом 1 розділу V Правил 190 визначено, що споживачі, які приєднані або мають намір приєднатися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зобов'язані забезпечити наявність у них засобів вимірювальної техніки, за умови їх відповідності вимогам Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.
- (53) Відповідно до пункту 10 розділу III Правил 190 технічні умови є підставою для розроблення проектно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.
- (54) Проектування та будівництво систем внутрішнього холодного та гарячого водопостачання, каналізації і водостоків при новому будівництві, реконструкції, реставрації, технічному переоснащенні та капітальному ремонту будівель (споруд) і приміщень різного призначення встановлені державними будівельними нормами України ДБН В.2.5-64:2012 «Внутрішній водопровід та каналізація», затвердженими наказом Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.10.2012 № 553 (далі - ДБН В.2.5-64:2012).
- (55) Пунктом 13.1 ДБН В.2.5-64:2012 визначено, що для будинків, будівель або споруд, які будуються, реконструюються, реставруються, технічно переоснащуються та капітально ремонтуються, з холодним водопроводом, потрібно передбачати вузли обліку витрат води з витратомірами (лічильниками) холодної води, параметри яких повинні відповідати чинним стандартам, технічному регламенту щодо суттєвих вимог до вимірюваної техніки та бути обладнаними пристроями для знімання інформації передачі її на диспетчерський пункт диспетчеризації.
- (56) Відповідно до частини 2 статті 41 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, що відповідають вимогам технічних регламентів.
- (57) Статтею 1 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» визначено основні терміни, зокрема, тип засобу вимірювальної техніки - сукупність засобів вимірювальної техніки того самого призначення, які мають один і той самий принцип дії, подібну конструкцію та виготовлені за тією самою технічною документацією.
- (58) Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 13.07.2016 р. № 1161, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.08.2016 р. за №1081/29211, затверджено Порядок ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки (далі – Порядок).
- (59) Відповідно до пункту 2 Порядку Реєстр затверджених типів засобів вимірювальної техніки (далі – Реєстр) є електронною базою даних, що містить відомості про затверджені типи засобів вимірювальної техніки.
- (60) Формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (ДП

"Укрметртестстандарт") шляхом унесення відомостей про затверджені типи засобів вимірювальної техніки та доповнень до них.

- (61) Отже, споживач має право самостійно робити вибір засобу обліку води із врахуванням вихідних даних, отриманих від виробника/виконавця, рекомендацій щодо типу засобів обліку води (лічильника), переліку засобів обліку води, які відповідають вимогам технічних регламентів.
- (62) Таким чином, чинними нормативно-правовими актами не передбачено обмежень класу точності для засобів вимірювальної техніки, що встановлюються споживачами. Тобто, для обліку обсягу споживання послуги з централізованого водопостачання споживачами можуть встановлюватись будь-які засоби обліку води, що занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.
- (63) За інформацією наданою Почаївським ККП (листи від 20.09.2022 №124 та від 13.03.2023 №13) встановлено, що Почаївський ККП протягом 2020-2022 років та січня-березня 2023 року видало 28 Технічних умов на підключення водопроводу та водовідведення (далі – Технічні умови на приєднання) фізичним та юридичним особам м. Почаєва.
- (64) Під час аналізу копій Технічних умов на приєднання, які було надано Почаївським ККП, зокрема: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, виявлено, що у виданих Технічних умовах на приєднання зазначено вимогу щодо засобу обліку води, який необхідно встановити у місці підключення.
- (65) Так, у Технічних умовах на приєднання виданих у період з 2020 року по вересень 2022 року (22 шт.) зазначено вимогу: *«Встановити водолічильник на трубопроводі в горизонтальному положенні - «С» клас згідно ДСТУ»*, а у період з листопада 2022 року та по лютий 2023 року у наданих Почаївським ККП Технічних умовах на приєднання (6 шт.) зазначено: *«Встановити водо лічильник на трубопроводі в горизонтальному положенні – (В) клас згідно ДСТУ»*.
- (66) Згідно з ДСТУ 2681-94 «Державна система забезпечення єдності вимірювань. Метрологія. Терміни та визначення», клас точності – це узагальнена характеристика засобу вимірювальної техніки, що визначається границями його допустимих основної і додаткових похибок, а також іншими характеристиками, що впливають на його точність, значення яких регламентуються стандартами на окремі види засобів вимірювань.
- (67) Пунктом 13.4 ДБН В.2.5-64:2012 визначено, що установлення лічильників, зокрема, холодної води на горизонтальних або вертикальних ділянках трубопроводів визначається виробником.
- (68) За результатами аналізу основних технічних характеристик засобів обліку води (дані сайту <https://epicentrk.ua/ua/shop/ternopol/schyetchiki-vody>) встановлено, що тип установки лічильників класу А, В і С може бути, як вертикальним так і горизонтальним.
- (69) Так, наприклад, і в горизонтальному і у вертикальному положенні можна встановлювати, лічильники класу точності «А» (Valtec TAKT-15.02, Gross ETR-15/100-R80), класу точності «В» (лічильники Ecostar DN15 1/2" L110 E-C 2,5; Apator JS 1,6 Ду15 Smart+; BAYLAN KK-12 Dn15) і лічильники класу точності «С» (Baylan KK14/Dn20/R160, Sensus (Словаччина) 1/2 тип 820 Q3 2,5 DN 15 L 110mm; SMART C+ Powogaz 3/4" JS-4-02 (Польща).
- (70) Таким чином лічильники класів «А», «В» і «С» можна встановлювати і в горизонтальному і у вертикальному положенні.
- (71) За результатами аналізу вартості засобів обліку води (дані Інтернет-ресурсів) встановлено, що вартість засобів обліку води, зокрема класу точності «С» перевищує вартість водомірів метрологічних класів «А» чи «В», які занесені до державного Реєстру.
- (72) Так, наприклад, на торговельному майданчику продавців з України на веб-сайті <https://prom.ua/Schetchik-holodnoj-vody-svk-1.html?sort=price>, станом на 10.02.2022 було розміщено інформацію щодо вартості продажу засобів обліку води класу точності «С».

- (73) Зокрема, найнижча вартість лічильника холодної води класу точності «С» становила 970 грн. за одиницю. В той же час, найнижча вартість лічильників холодної води класу точності «В» становила від 377 грн. за одиницю.
- (74) Відповідно до інформації, розміщеної на веб-сайті торгової мережі «Епіцентр» (<https://epicentrk.ua/ua/shop/schyetchiki-vody/fs/dlya-holodnoy-vody/?sort=asc>) станом на 08.09.2022 вартість засобів обліку (лічильників) холодної води, які були в наявності в ТЦ «Епіцентр» (інформація, доступ до якої обмежено), становила, зокрема:

№ п/п	клас точності	бренд	модель	країна виробник	вартість, грн.
1	A	Valtec	ТАКТ-15.02	Італія	730,00
2	B	Ecomess	Ду 15 Picoflux 1,6 XB	Польща	485,00 (акційна ціна, знижка 90 грн)
3	B	Ecomess	Ду 15 Picoflux 2,5 XB L 110 мм	Польща	485,00
4	B	Ecostar	DN15 1/2" L110 E-C 2,5	Україна	532,00
5	B	Gidrotek	Е-Т 1.6U з приєднувальним комплектом	Україна	662,40 (акційна ціна, знижка 231,84 грн.
6	B	BAYLAN	KK-12 Dn15	Туреччина	625,00
7	B	Apator	Powogaz JS 1,6 SMART+ (ДУ15)	Польща	693,00
8	B	BAYLAN	KK-12 R100 DN 15 сухохідний	Туреччина	696,78 (акційна ціна, знижка 244,22 грн.)
9	B	Apator	JS 1,6 Ду 15 SMART+	Польща	699,00
10	B	B-Meters	GSD8-I ½ R100 L=110 мм зі щтуцерами	Італія	781,00
11	C	Novator	DN15 1/2	Україна	750,00
12	C	BAYLAN	KK-14 R160 DN 20сухохідний	Польща	888,00 (акційна ціна, знижка 311,00 грн.)
13	C	BAYLAN	Мокрохід KY-1 R160 DN15 одноструменевий	Польща	1542,00 (акційна ціна, знижка 539,00 грн.)
14	C	BAYLAN	одноструменевий KK-12 R160 DN15 сухохідний	Польща	1623,00 (акційна ціна, знижка 568,00 грн.)
15	C	BAYLAN	Мокрохід KY-1 R160 DN20 одноструменевий	Польща	1678,00 (акційна ціна, знижка 586,00 грн.)
16	C	Apator	Powogaz JS 1,6 Ду 15 SMART C+(Ду 15)	Польща	1694,00
17	C	BAYLAN	Мокрохід TY-5 R160 DN15 багатоструменевий	Польща	1704,00 (акційна ціна, знижка 596,00 грн.)
18	C	BAYLAN	Мокрохід TY-2 R160 DN20 багатоструменевий	Польща	1948,00 (акційна ціна, знижка 681,00 грн.)

- (75) Наведене свідчить, що вартість лічильників холодної води суттєво відрізняється в залежності від метрологічного класу.
- (76) Враховуючи, що виконання Технічних умов на приєднання, у тому числі щодо вимог встановлення засобів обліку води (зокрема, класу точності лічильника), має обов'язковий

характер, споживачі змушені встановлювати засоби обліку, визначені у виданих їм Почаївським ККП Технічних умовах на приєднання.

- (77) Таким чином, Почаївський ККП встановлювало споживачам необґрунтовані вимоги щодо встановлення засобів обліку води певного класу, що могло призвести до понесення споживачами значних додаткових витрат.

4.2. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (78) Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (79) Дії Почаївського ККП у вигляді включення в технічні умови на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення вимоги щодо обов'язку споживача здійснити встановлення лічильника води з визначеним класом точності могли призвести до ущемлення інтересів споживачів.
- (80) Чинне законодавство покладає на споживача обов'язок щодо виконання вимог технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у повному обсязі, приєднання об'єктів споживачів до систем централізованого водопостачання та водовідведення без виконання усіх вимог технічних умов неможливе.
- (81) На виконання технічних умов споживачі змушені придбавати та встановлювати засоби обліку холодної води, які цими технічними умовами передбачено, що могло призвести до понесення споживачами додаткових витрат.
- (82) Вищенаведені дії Почаївського ККП були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території, де розташовані діючі мережі цього підприємства, оскільки, у цьому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома суб'єктами господарювання, які могли б надавати цю послугу за прийнятними умовами, і у разі вчинення Підприємством неправомірних дій, які ущемляють інтереси споживачів, обрали б іншого надавача послуги.
- (83) За умов наявності конкуренції, між учасниками зазначеного ринку відбувалося б змагання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, а Підприємство, щоб утримати споживача, уникало б створення умов, що можуть призвести до втрати споживача без достатніх на те підстав.
- (84) В даному випадку конкуренція на зазначеному ринку відсутня, у споживачів відсутні альтернативні джерела придбання послуги з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, тому Почаївський ККП мало можливість зловживати своїм монопольним (домінуючим) становищем шляхом встановлення умови придбання цієї послуги.
- (85) Почаївський ККП, користуючись своїм домінуючим становищем на зазначеному ринку, встановлювало в Технічних умовах на приєднання вимоги щодо обов'язку споживача здійснити встановлення лічильника води з визначеним класом точності.

4.3. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним (домінуючим) становищем

- (86) Ураховуючи вищенаведене, дії Почаївського ККП, яке протягом 2020-2022 років та січня - березня 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з

централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території на території м. Почаєва в межах розподільчих водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у господарському віданні підприємства, які полягають у включенні в Технічні умови на приєднання вимоги щодо обов'язку споживача здійснити встановлення лічильника води з визначеним класом точності, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку, є зловживанням монопольним (домінуючим) становищем відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (87) На подання з попередніми висновками у справі № 72/10-23 від 28.06.2023 №72-03/85-п, яке було надіслано Відповідачу листом від 29.06.2023 №72-02/1195 Почаївський ККП заперечень та/або пояснень не надав.

6. ВИСНОВКИ У СПРАВІ

- (88) Отже, матеріалами справи доводиться, що дії Почаївського ККП, які полягають у включенні до технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення вимоги (умови) щодо встановлення лічильника води з визначеним класом точності, що не передбачено чинними нормативно-правовими актами, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом другим статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (89) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (90) Згідно із абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (91) Відповідно до розділу 2 «Звіт про фінансові результати» (лист Почаївського ККП від 13.03.2023 №43) чистий дохід Підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2022 рік становив 16 516 900 гривень.
- (92) Водночас, при визначенні розміру штрафу враховано наступне:
- вчинення Підприємством порушення законодавства про захист економічної конкуренції на досліджуваному ринку вперше;
 - співпраця з Відділенням в ході розслідування справи.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 12, 12¹, 14, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року № 291/5482, (зі змінами), пунктом 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням

Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року за №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Відділення,

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що протягом 2020-2022 років та січня - березня 2023 року Почаївський комбінат комунальних підприємств (*інформація, доступ до якої обмежено*) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території м. Почаєва Кременецького району Тернопільської області в межах розподільчих водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у господарському віданні підприємства, з часткою 100 відсотків.
2. Визнати дії Почаївського комбінату комунальних підприємств (*інформація, доступ до якої обмежено*), які полягали у включенні у технічні умови на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення вимог щодо обов'язку споживача здійснювати встановлення лічильника води з визначеним класом точності, порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
3. За порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини рішення, відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» накласти на Почаївський комбінат комунальних підприємств штраф у розмірі 957 (дев'яност п'ятдесят сім) гривень.
4. Зобов'язати Почаївський комбінат комунальних підприємств припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане в пункті 2 резолютивної частини рішення.

Про виконання пункту 4 цього рішення письмово повідомити Відділення у двомісячний строк з дня його отримання з наданням копій підтверджуючих документів.

Згідно з частиною третьою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України може бути оскаржене до Господарського суду в двомісячний строк з дня його одержання.

**Голова адміністративної колегії,
голова Відділення**

Олег ФЕДОРЧУК